

НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В КОНТЕКСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Починаючи з 1991 року, в Україні відбувається процес формування нормативно – правового забезпечення сфери земельних відносин, однак земельна реформа до цього часу не дістала логічного завершення, про що свідчать чисельні наукові дискусії щодо шляхів її реалізації, запровадження цивілізованого ринку землі, взаємодії органів управління земельними ресурсами. Все це обумовлює у суспільстві невизначеність та невпевненість у майбутньому, що підриває довіру до влади та сприяє формуванню правового нігілізму. На наш погляд, основною перешкодою для раціонального і ефективного управління земельними ресурсами на території України є недостатнє нормативно-правове та фінансове забезпечення проведення земельної реформи та відсутній дієвий контроль за реалізацією законодавчих норм. Наприклад, законодавством регламентується, що витрати, пов'язані з розмежуванням земель державної та приватної власності, здійснюються за рахунок коштів відповідних (державних та місцевих) бюджетів. Однак на практиці цей вид робіт не планують фінансувати з відповідних рівнів бюджету.

Саме тому для вирішення проблем законодавчого регулювання земельних відносин необхідна систематизація вітчизняного законодавства з метою посилення його стабільності, усунення правових невідповідностей, формування науково обґрунтованої системи нормативно–правових актів. Таким чином, недосконалість законодавства України у сфері земельних відносин в окремих випадках обумовлює неефективність нормативно-правового забезпечення державного фінансового контролю таких відносин. Доцільно виділити такі основні недоліки законодавчого забезпечення державного фінансового контролю земельних відносин: 1) заміна економічних ринкових механізмів адміністративними, що значно знижує ефективність регулювання і контролю земельних відносин; 2) неузгодженість державних та регіональних програм і планів діяльності у сферах промисловості, енергетики, містобудування тощо з планами земельної реформи, нормами землекористування та екологічними нормативами; 3) відсутність цілісної державної земельної політики та комплексної програми дій у сфері земельних відносин; 4) зосередження державного контролю над земельними ресурсами та землекористуванням в самих органах управління; 5) спрямування державного фінансового контролю на реагування зловживань у сфері землекористування, але не на запобігання їм; 6) відсутність системності, повноти визначення правового статусу і компетенції суб'єктів контролю, наявність суперечностей та дублювання функцій; 7) неузгодженість основних напрямів взаємодії правових актів державного фінансового контролю з актами у сфері

земельних відносин, що не сприятиме чіткому розмежуванню зовнішнього і внутрішнього контролю; 8) нерегулярне оприлюднення та неповнота звітів про перевірки діяльності органів управління земельними ресурсами; 9) фрагментарність профілактики фінансових порушень, недовірливість системи відповідальності за вчинені фінансові порушення; 10) відсутність чіткого законодавчого закріплення процедури державного фінансового контролю, що негативно впливає на незалежність органів державного фінансового контролю під час проведення контрольних заходів. Причини неефективного державного фінансового контролю земельних відносин логічно пов'язати із неефективною адміністративною системою управління та складними ієрархічними взаємозв'язками, спонтанними змінами органів управління земельними ресурсами, що призводить до зловживань та безвідповідальності керівників установ та персоналу. Крім того, законодавча база у сфері державного фінансового контролю має фіскальну спрямованість, позбавлену стимулів до покращення бюджетної дисципліни.

Зазначені недоліки обумовлюють необхідність розробки законодавчих механізмів регулювання та контролю земельних відносин. Наслідками недосконалості нормативно-правового забезпечення державного фінансового контролю земельних відносин є: тіньові потоки грошових коштів та тіньовий ринок землі; корупція; зловживання владою та нехтування інтересами суспільства; лобіювання інтересів великого бізнесу.

Незважаючи на те, що в управлінні земельними ресурсами зосереджено велику кількість органів, вони нездатні виконати задачі, що на них покладені відповідно до чинного законодавства. Водночас надходження бюджетних коштів на проведення земельної реформи є високим, але налагоджені системи їх відмивання підривають бюджет, аграрну реформу та економіку в цілому.

З метою усунення основних недоліків законодавства державного фінансового контролю земельних відносин нами запропоновано напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення державного фінансового контролю земельних відносин (надання права контролю, усунення дублювання функцій у системі державного фінансового контролю, Конституційне затвердження Вищого органу контролю, взаємодія з правоохоронними та судовими органами, розробка механізму взаємодії органів державного фінансового контролю), які імплементовано в діючу законодавчу базу контролю та сприятимуть формуванню цілісної державної політики в сфері земельних відносин. Основними сформованими вимогами до нормативно-правового забезпечення державного фінансового контролю земельних відносин є такі: 1) мобільність законодавства, що надасть змогу забезпечити цілісне функціонування системи контролю та адаптацію до зовнішнього середовища; 2) відповідність Конституції України, Земельному Кодексу та іншим діючим нормативно-правовим актам; 3) стратегічне спрямування.